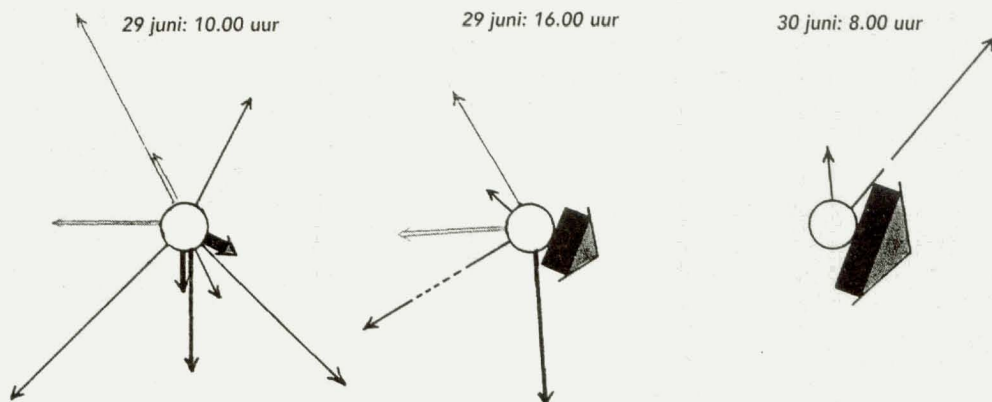

De vorige maand schreef de heer Hermans over een zwerm die bijna rechtstreeks op een open ruimte in een spouwmuur afvloog.

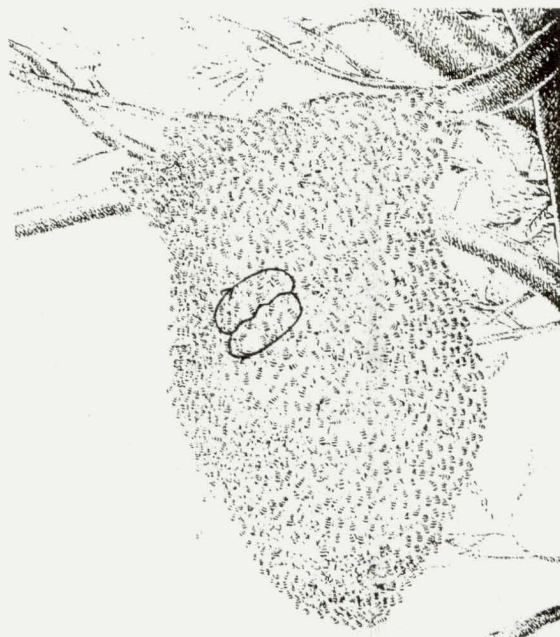
Hayo Velthuis beschreef naar aanleiding hiervan hoe bijen op de tros blijven dansen tot er een overeenstemming is bereikt over de keuze van de nieuwe

behuizing. Hierbij haalde hij de onderzoeken van Prof. Lindauer aan over communicaties van bijen tijdens het zwermproces (zie *Ruttner: Naturgeschichte der Honigbienen*). Als aanvulling hierop deze maand een illustratie uit genoemd boek, met uitleg en puzzelvraag!

240

In deze diagrammen wordt de verandering in de danspatronen weergegeven die door prof. Martin Lindauer op een zwermtros werd waargenomen. De zwerm was enkele dagen eerder bij slechte weersomstandigheden gevormd. Op 29 juni is het mooi weer en er wordt volop gedanst. In ieder diagram zijn door middel van pijlen de verschillende dansen aangegeven. De richting waarin elk van de mogelijke nieuwe nestplaatsen is te vinden, is hier weergegeven door de richting van de pijl (naar boven is noord), de lengte van de pijl geeft aan de afstand tot die nestplaats, zoals uit de dans werd afgelezen en de breedte van de pijl geeft aan het aantal dansen dat voor die nestplaats werd geteld. We zien dat om 10.00 uur elf verschillende nestplaatsen worden aangeduid; om 16.00 uur zijn dat er nog maar zes, waarbij één ervan veel aantrekkelijker lijkt te zijn dan de anderen. Deze is in zuidoostelijke richting en op geringe afstand van de zwerm. De volgende ochtend wordt er om 08.00 uur veel gedanst, en slechts twee dansen wijzen naar een andere plek, en nog wel ieder naar een nieuwe. Alle overige dansende bijen duiden die ene, zuidoostelijke nestplaats aan. Dan vliegt de zwerm op en vertrekt in zuidoostelijke richting.

In de figuur hiernaast wordt er op de zwermtros gedanst. De dansfiguur laat zien dat de richting van de aangeduide nestplaats (de looprichting in het middenbeen van de 8-dans) zo'n 120 graden links van de zon is. Maar als je niet weet hoe laat het is en dus niet weet in welke kompasrichting de zon staat, weet je nog niet waar de nestplaats is.

Puzzel

Een vraag voor puzzelaars onder de lezers: stel dat deze dans de nestplaats aanduidt waar de zwerm tenslotte naar toe gaat (zie bovenstaande afbeelding), hoe laat was het dan toen deze dans werd gezien?

Heeft u iets wonderlijks meegemaakt bij de bijen? Laat andere imkers ervan meegenieten!

De redactie nodigt u uit om uw waarneming op te sturen per brief, diskette of E-mail aan schoots7@zonnet.nl of redactie@vbnn.nl

Hayo Velthuis kan er een aanvullende of toelichtende reactie op geven.

Hieronder vindt u de oplossing van de vraag.

Antwoord: Uitgaande van de zonsopgang in het noorden op 22.00 uur, zal deze dans in de namiddag, grofweg vier uur zijn waargenomen.